

ЗДОРОВ'Я ЯК ЕЛЕМЕНТ КУЛЬТУРИ

Олександр БЕРЕЖАНСЬКИЙ
декан факультету фізичного виховання

На жаль, не завжди у здоровому тілі — здоровий дух. Але здоровий дух, підпорядковуючи собі тіло, змушує його діяти за принципами здорового способу життя і тим самим робить його здоровим і сильним. Такий підхід до власного здоров'я особливо важливий у ранньому віці, коли формується спосіб життя і закладаються основи духовного і фізичного здоров'я. В цьому аспекті чималий інтерес викликає дисертаційне дослідження асистента кафедри теорії і методики фізичного виховання М.В.Божика "Підготовка майбутніх учителів до розвитку культури здоров'я учнів загальноосвітньої школи" на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Дисертація була успішно захищена на засіданні спеціалізованої вченої ради в Національному університеті водного господарства та природокористування. Керував роботою нашого науковця завідувач кафедри фізичного виховання Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, доцент А.В.Огниський; опонентами виступали доктор педагогічних наук, професор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Л.М.Романишина і кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри фізичного виховання Буковинського державного фінансово-економічного університету Ю.І.Полічук.

Наш дисертант вважає, що головну увагу слід зосередити на підготовці нового покоління вчителів, які зможуть забезпечити розвиток культури здоров'я учнів, підвищити рівень власної загальної культури, важливою стороною якої є культура здоров'я. Новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що вперше теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до розвитку культури здоров'я школярів, удосконалено мотиваційний, змістовий і діяльнісний компоненти і визначено критерії, показники та рівні готовності вчителів до здійснення такого виду навчально-виховної роботи. Автор дисертації розробив модель підготовки вчителів до розвитку культури учнів, де відобразив взаємозв'язок мети, завдань і змісту педагогічного процесу, аудиторної, групової та індивідуальної форм

організаційної діяльності, інтерактивних і традиційних методів навчання. Практичне значення роботи полягає в розробці на її основі навчально-методичного посібника "Оздоровча фізична культура з основами професійно-прикладної фізичної підготовки", методичних рекомендацій "Розвиток культури здоров'я учнів загальноосвітньої школи", комплексів і практичних рекомендацій професійно-прикладних вправ для майбутніх учителів, що спрямовані на їх підготовку до формування культури здоров'я школярів.

Важливо зазначити, що обґрунтовані в дослідженні результати впроваджено у навчальний процес Центру післядипломної освіти Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, Самбірського педагогічного коледжу ім. Івана Филіпчука, Тернопільського ОКІПО, Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника.

Вирішуючи питання підготовки вчителів до розвитку культури здоров'я учнів ЗОШ як педагогічної проблеми, автор проаналізував і узагальнив теоретичні основи процесу, розкрив методологічні та теоретичні підходи до розуміння понять "здоров'я", "культура здоров'я", "здоровий спосіб життя", а також обґрунтував тезу, що для вчителя як суб'єкта сучасної культури і носія соціально очікуваного стилю поведінки і способу життя, одним із важливих завдань є піклування про здоров'я дітей і підготовки їх до здорового способу життя. Тому увага акцентується на підготовці вчителя як фахівця, здатного до здоров'язберігаючої

діяльності та формування культури здоров'я школярів.

Виходячи з цього, автор дисертації визначає організаційно-педагогічні умови та рекомендує моделі підготовки вчителів до розвитку культури здоров'я учнів ЗОШ. Серед таких умов він називає використання міждисциплінарних зв'язків, належне навчально-методичне та інформаційно-комп'ютерне забезпечення навчального процесу, систематичний контроль і оцінку досягнень студентів із фізичного виховання, валеології та безпеки життєдіяльності, особистісно-орієнтований підхід до організації навчального процесу. Запропонована автором модель — це структурно-функціональна схема підготовки вчителів фізичного виховання, якою передбачається формування ціннісного ставлення до здоров'я, знань про здоров'язберігаючі технології, оздоровчих умінь і навичок щодо розвитку культури здоров'я учнів, розвиток творчого потенціалу студентів у напрямку формування особистої культури здоров'я.

Окремий розділ дисертації присвячений проблемам забезпечення організаційно-педагогічних умов і реалізації моделі підготовки майбутніх учителів до розвитку культури здоров'я учнів. Тут висвітлено методику організації та проведення експериментального дослідження на пошуковому, діагностичному, констатувальному та формувальному етапах, відображено аналіз його результатів через систему статистичних даних, надано методичні рекомендації для викладачів кафедр фізичного виховання і безпеки життєдіяльності педагогічних ВНЗ. Зауважимо, що експериментальними дослідженнями, які засвідчили позитивний вплив авторської методики підготовки вчителів до розвитку культури здоров'я учнів, було охоплено 680 студентів різних вищих закладів освіти України.

У підсумку, в дисертаційному дослідженні нашого науковця подано теоретичне узагальнення та нове вирішення актуальної проблеми підготовки майбутніх учителів до розвитку культури здоров'я учнів загальноосвітньої школи.

Степан ШАБАГА

кандидат педагогічних наук

Таку тезу підтверджує дисертаційне дослідження члена кафедри теорії і методики технологічної освіти та інформатики О.В.Омельчука "Методика профільного навчання старшокласників художнього оброблення матеріалів" на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Науковим керівником роботи виступав кандидат педагогічних наук, доцент Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка Ю.О.Туранов. Дисертація успішно захищена на засіданні спеціалізованої вченої ради в НПУ ім.М.П.Драгоманова. Опонували нашому науковцю доктор педагогічних наук, учений секретар Відділення професійної освіти та освіти дорослих НАПН України, професор В.П.Тищенко, кандидат педагогічних наук, доцент Інженерно-педагогічного інституту НПУ ім.М.П.Драгоманова А.І.Бровченко.

Актуальність обраної проблематики дисертант обґрунтовує реальними потребами системи вітчизняної освіти та комплексом суперечностей, що склалися в національній школі на даний час: між потребою у формуванні творчої особистості та реальним станом профільного навчання в загальноосвітніх школах; між визнанням пріоритету розвитку творчих знань, умінь і здібностей учнів та впровадженням державних освітніх стандартів і жорстких вимог щодо їх дотримання, чим руйнується цілісність процесу формування творчої особистості; між потребою підготовки старшокласників за спеціалізацією "Художня обробка матеріалів" і недостатнім змістовим наповненням та недосконалістю навчально-методичного інструментарію досліджуваної проблеми. Це обумовило мету дисертаційного дослідження: розкрити зміст і методику профільного навчання художнього оброблення матеріалів і дослідити ефективність процесу творчої художньо-трудової діяльності старшокласників.

Дослідна експериментальна робота проводилася на базі Вілійської ЗОШ Шумського району, Кременецької ЗОШ №3 і Білокриницької ЗОШ Кременецького району Тернопільської області, Меденицької СЗОШ Дрогобицького району Львівської області.

ВИСОКЕ МИСТЕЦТВО ОБРОБКИ МАТЕРІАЛІВ

На всіх етапах дослідження опитано 430 чоловік, з них 373 учні та 57 педагогів. Автор дисертації брав безпосередню участь у дослідно-експериментальній роботі як вчитель технологій загальноосвітньої школи й аспірант Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка. Практичне значення проведених і проаналізованих у роботі досліджень полягає в тому, що вдосконалено зміст програми профільного навчання старшокласників за спеціалізацією "Художня обробка матеріалів" і розроблено рекомендації вчителям технологій щодо їх впровадження; підготовлено методичні

поради зі створення в загальноосвітній школі розвивального навчально-виховного середовища, оптимального для забезпечення ефективного розвитку знань, умінь і творчих здібностей старшокласників у галузі художнього оброблення матеріалів.

Безсумнівною є наукова новизна і теоретичне значення дисертаційної роботи: вперше зміст професійного навчання старшокласників художнього оброблення матеріалів сформовано за гендерним принципом і забезпечено його інтегративну інваріантну складову; розроблено авторську методику профільного навчання старшокласників за спеціалізацією "Ху-

дожня обробка матеріалів", яка передбачає чітку дидактичну схему-алгоритм розвитку знань, умінь і творчих здібностей школярів у процесі проектно-технологічної діяльності; експериментально визначені й теоретично обґрунтовані педагогічні умови, що сприяють формуванню творчої особистості школяра на основі розвитку його художніх здібностей, теоретичних знань і практичних умінь; з'ясовано етапи профільного навчання старшокласників і показники їх творчої художньо-трудової діяльності; обґрунтовано рівні розвитку творчих здібностей і навчальних досягнень учнів у галузі художньої обробки матеріалів.

Автор дисертаційного дослідження запропонував власну оригінальну методику навчання старшокласників художнього оброблення матеріалів в умовах технологічного профілю, що включає підтримку у школярів стійкого інтересу до проектно-технологічної діяльності; здійснення педагогічного впливу на мотиваційно-ціннісну орієнтацію школярів щодо творчої технологічної діяльності; формування в учнів знань і вмінь, необхідних для виконання завдань творчого характеру; ускладнення змісту навчальних занять з художньої обробки матеріалів на основі вивчення школярами курсів "Трудове навчання" та "Образотворче мистецтво"; залучення школярів до самостійної творчої пошукової діяльності; включення учнів і педагогів у спільну творчу діяльність в галузі декоративно-ужиткового мистецтва; педагогічне управління навчанням на основі особистісної взаємодії учасників творчого процесу; діагностування знань, умінь і творчих здібностей старшокласників з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

Загальний обсяг роботи складає 325 сторінок друкованого тексту, додатки — на 98 сторінках. Список використаних джерел містить 302 позиції. Робота збагачена 22 рисунками і 28 таблицями.

ВІТАЄМО!

Атестаційна комісія Міністерства освіти і науки України присвоїла вчене звання "Доцент" науково-педагогічним працівникам нашого навчального закладу

БАБІЙ Надія Василівна,
кандидат технічних наук, доцент

ПОЛЬОВИЙ Дмитро Олексійович,
кандидат хімічних наук, доцент

СЛЮСАРЧУК Віктор Васильович,
кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент

Павелко Вікторія Вікторівна,
кандидат педагогічних наук, доцент

Успішно захистили дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук

БОЖИК Микола Володимирович,
кандидат педагогічних наук

ОМЕЛЬЧУК Олександр Васильович,
кандидат педагогічних наук

ТЕРПЕЛЮК Володимир Володимирович,
кандидат педагогічних наук